

ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าของผู้สูงอายุในเขตบริการ
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1^{*}
STRATEGIES FOR PROMOTING DECENT LIVES OF THE ELDERLY IN SERVICE AREAS
OF LOCAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATIONS IN THE UPPER NORTHEASTERN
REGION 1

ปิยวรรณ มีชัยมาตร^{*}, กฤตติกา แสนโภชน์, ธนภฤต ทูริสุทธิ์

Piyawan Meechaimat^{*}, Krittikar Sanphosh, Thanakrit Thurisut

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี อุดรธานี ประเทศไทย

Graduate School, Udon Thani Rajabhat University, Udon Thani, Thailand

^{*}Corresponding author E-mail: piyawan.m1234@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าของผู้สูงอายุในเขตบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ 2) กำหนดยุทธศาสตร์การส่งเสริมการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าของผู้สูงอายุในเขตบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ประกอบด้วย 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สูงอายุ 400 คนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความต้องการจำเป็น วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความต้องการจำเป็น ระยะที่ 2 ขั้นตอนที่ 1 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลระยะที่ 1 มาร่างรูปแบบขั้นตอนที่ 2 กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ นักพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ และนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าของผู้สูงอายุในเขตบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีผล ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านรายได้ ลำดับที่ 2 ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ด้านสังคม ด้านความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง และลำดับที่ 3 ด้านสุขภาพอนามัย 2) ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าของผู้สูงอายุในเขตบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาผู้สูงอายุให้มีรายได้ที่เหมาะสม ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมพัฒนาให้ผู้สูงอายุรู้คุณค่าในตนเอง ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมพัฒนาให้ผู้สูงอายุมีสังคมน่าอยู่ ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาส่งเสริมพัฒนาที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่ดี ยุทธศาสตร์ที่ 5 ส่งเสริมพัฒนาให้ผู้สูงอายุพัฒนาสุขภาพอนามัยที่แข็งแรง

คำสำคัญ: ยุทธศาสตร์, การส่งเสริมการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า, ผู้สูงอายุ, การจัดการบริการสาธารณะ, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

The purpose of this research article was 1) to study the necessary needs for promoting valuable living of the elderly in the service areas of local administrative organizations and

2) Determine strategies for promoting valuable living of the elderly in the service areas of local administrative organizations in the Eastern Region. Upper North 1 using a mixed research model consisting of 2 phases: Phase 1 is quantitative research. The sample group was 400 elderly people. The research instrument was a needs questionnaire. Data were analyzed by finding frequency, percentage, mean, and standard deviation. and necessary needs. Phase 2 Step 1 Use the results of data analysis from Phase 1 to draft a model. Step 2 The target group is experts. Elderly quality of life developer and 30 local government organization presidents. The research instrument was a suitability and feasibility assessment form. Data were analyzed by finding frequency, percentage, mean, and standard deviation. The results of the research found that 1) the necessary needs for promoting valuable living of the elderly in the service area of local administrative organizations in the Northeastern Region Upper 1, No. 1 in terms of income, No. 2 in housing and environment, social aspects, feelings of self-worth, and No. 3 in health. 2) strategies for promoting decent lives of the elderly in service areas of local administrative organizations in the upper northeastern region 1 consists of 5 strategies: Strategy 1: have appropriate income. Strategy 2: know their self-worth. Strategy 3: have a livable society. Strategy 4: the development of housing and a good environment. Strategy 5: the development of good health.

Keywords: Strategies, Promoting Decent Lives, The Elderly, Service Areas, Provincial Administrative Organization

บทนำ

ปัจจุบันทั่วโลกมีผู้สูงอายุราว 1,000 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 10 โดยในภูมิภาคอาเซียนนั้น พบว่ามีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปร้อยละ 11 และ 7 ประเทศได้ก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุแล้ว โดยสิงคโปร์เป็นประเทศแรกที่เข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ มีผู้อายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 20 ขณะที่ประเทศไทยเริ่มเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุมาหลายปีแล้ว ข้อมูลประจำปี 2561 พบว่า มีประชากรทั้งหมด 66.4 ล้านคน เป็นผู้สูงอายุ 10.6 ล้านคน นับเป็นร้อยละ 16.06 ในปี 2562 ประชากรผู้สูงอายุมีมากถึง 11.6 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 17.5 ของประชากรทั้งหมดจำนวน 69.3 ล้านคน ในส่วนของประเทศไทยนั้นประชากรสูงอายุในประเทศไทยก็เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเช่นเดียวกับนานาประเทศโดย ปัจจุบัน ประเทศไทยถือเป็นสังคมสูงอายุ (Aging society) ซึ่งเป็นสังคมที่มีจำนวนผู้สูงอายุในอัตรา เท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 10 ขึ้น โดยปัจจุบันจะมีสัดส่วนประชากรสูงอายุสูงถึงร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมด ประเทศไทยถือว่ามีส่วนผู้สูงอายุสูงเป็นอันดับสองของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียน (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 2564) แม้ว่าประเทศไทยจะมีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มสูงขึ้นเป็นอย่างมากแต่กลับพบว่ามีอัตราการเกิดใหม่ของประชากรต่ำ ซึ่งอาจเป็นผลมาจากวิวัฒนาการทาง การแพทย์และสาธารณสุขและความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี ปัจจุบันคนไทยสามารถเข้าถึงบริการ ทางด้านสาธารณสุขได้อย่างทั่วถึงและลดอัตราการตายคนไทยจึงมีอายุยืนยาวมากขึ้น (สถาบันวิจัยประชากรและสังคม, 2562) นอกจากนี้จำนวนผู้สูงอายุไทยที่เพิ่มสูงขึ้นดังกล่าวมาแล้วนั้น ทำให้องค์การอนามัยโลกรวมถึงรัฐบาลไทยได้ให้ความสำคัญและมี 2 มาตรการที่เน้นการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับประชากรสูงอายุเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตและความมั่นคงในบั้นปลายชีวิต (สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข, 2560)

วัยสูงอายุเป็นวัยที่ต้องเผชิญกับความเสื่อมและภาวะถดถอยของร่างกายในหลาย ๆ ด้าน ผู้สูงอายุบางรายอาจมีภาวะพึ่งพิงทั้งในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพ ด้วยอายุที่ยืนยาวขึ้น ผู้สูงอายุจึงมีโอกาสที่จะเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังมากและยาวนานขึ้น และมีภาวะพึ่งพิงอันเนื่องมา จากภาวะทุพพลภาพก็มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว พบว่า มีผลต่อภาวะสุขภาพจิต จากการสำรวจสุขภาพจิตผู้สูงอายุในปีพ.ศ. 2554 พบว่า คะแนนเฉลี่ยของภาวะสุขภาพจิตในผู้สูงอายุต่ำกว่าของคนทั่วไป โดย 1 ใน 3 ของผู้สูงอายุเป็นผู้ที่มีปัญหาด้านสุขภาพจิต อันมีสาเหตุมาจากปัญหาการเจ็บป่วยเรื้อรังความรู้สึกมีคุณค่าในตัวเองลดลงและคำนึงต่อผู้สูงอายุในสังคมไทยที่เปลี่ยนแปลงไป (กรมสุขภาพจิต, 2561) รวมทั้งวัยสูงอายุเป็นวัยที่มักพบกับความสูญเสีย เช่น การสูญเสียคู่ชีวิต หรือคนใกล้ชิด การเกษียณจากงานหรือเกิดความพิการ ทำให้ประสบกับภาวะโดดเดี่ยว และเกิดความทุกข์ทางใจผู้สูงอายุจึงเป็นอีกหนึ่งกลุ่มที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาสุขภาพกายและสุขภาพจิตซึ่งกระทบต่อคุณภาพชีวิตโดยภาพรวมตามมา (ชัชวาล วงศ์สารี, 2564)

ผู้สูงอายุจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้นั้น ควรได้รับการส่งเสริมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยเฉพาะครอบครัวของผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นองค์กรย่อยที่มีความใกล้ชิดกับผู้สูงอายุมากที่สุด ซึ่งกรมกิจการผู้สูงอายุ ได้เสนอว่า ผู้สูงอายุควรได้รับการส่งเสริมในด้านต่าง ๆ คือ 1) ความมีอิสระภาพ ได้แก่ ควรให้ผู้สูงอายุสามารถตัดสินใจในการเลือกที่จะเกษียณอายุงานได้ด้วยตนเอง ควรให้ผู้สูงอายุมีเสรีภาพในการเลือกที่อยู่อาศัยได้ตามความต้องการ ควรให้ผู้สูงอายุได้ช่วยเหลือตนเองเพื่อให้สามารถเข้าถึงปัจจัยสี่ และควรได้รับโอกาสในการทำงานเพื่อหาเลี้ยงชีพ และควรได้รับโอกาสในการเข้าร่วมการศึกษาเพิ่มเติมและการอบรม 2) ด้านการมีส่วนร่วม ได้แก่ ควรได้รับการส่งเสริมด้านการดูแลสุขภาพทั้งร่างกายและจิตใจ ควรได้รับการช่วยเหลือทางด้าน การบริการสังคม ควรมีโอกาสสร้างเครือข่ายหรือสมาคมสำหรับผู้สูงอายุด้วยกัน ควรได้รับการช่วยเหลือด้านสิทธิมนุษยชน และควรมีส่วนร่วมในสังคมรวมถึงการพัฒนาและดำเนินการทางนโยบายต่าง ๆ และ 3) ด้านความสำเร็จหรือการบรรลุในสิ่งที่ต้องการ ได้แก่ ควรได้รับโอกาสในการพัฒนาศักยภาพของตน ควรได้รับความยุติธรรมหรือเสมอภาค ควรที่จะมีความสามารถในการดำรงชีวิตได้อย่างสมเกียรติและปลอดภัยจากประเด็นคุกคามต่าง ๆ และควรได้รับโอกาสในการเข้าถึงแหล่งการศึกษา วัฒนธรรมและศาสนา

ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องมีการหาแนวทางในการแก้ปัญหาหรือยับยั้งปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ หรือปัญหาที่เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุดังกล่าวอย่างเร่งด่วน โดยการส่งเสริมและพัฒนาสุขภาพของผู้สูงอายุได้ถูกกำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีที่กำหนด เพื่อให้ประเทศไทยสามารถยกระดับการพัฒนาให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” และ เป้าหมายการพัฒนาประเทศข้างต้น จึงจำเป็นต้องกำหนด ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศระยะยาว เพื่อสนองยุทธศาสตร์ชาติด้านผู้สูงอายุดังกล่าว หน่วยงานองค์กร สถาบันหรือเครือข่ายโดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งองค์กรต้องมีนโยบายและยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนในการนำไปสู่การแก้ปัญหาและส่งเสริมสุขภาพชีวิตของผู้สูงอายุให้ดีขึ้น ซึ่งจะต้องเป็นยุทธศาสตร์ที่กำหนดขึ้นจะต้องสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่นั้นเอง ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยในฐานะผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีที่ตั้งในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 จึงสนใจที่จะศึกษาและพัฒนายุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตสังคมผู้สูงอายุ ที่มีความสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ในส่วนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ทั้งนี้เพื่อจะได้นำเสนอต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้มีส่วนต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสังคมผู้สูงอายุในเขตบริการของตนได้นำไปประกอบการพิจารณาหรือประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตสังคมผู้สูงอายุในเขตบริการของตน ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐบาลที่ต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในประเทศไทย ตามที่ได้ระบุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับปัจจุบัน ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพของพลเมืองไทยในภาพรวม และเกิดการพัฒนาในด้านศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์อย่างยั่งยืนสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าของผู้สูงอายุในเขตบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1

2. เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การส่งเสริมการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าของผู้สูงอายุในเขตบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสาน ได้ดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าของผู้สูงอายุในเขตบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สูงอายุที่มีรายชื่อในทะเบียนราษฎรและผู้มีสัญชาติไทย ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ซึ่งมีจำนวน 636,688 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตามสูตรของ Yamane (Yamane, T., 1973) ได้กลุ่มตัวอย่าง 400 คน (สำเร็จ จันทรสุวรรณ, 2541) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าของผู้สูงอายุในเขตบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามเป็นรายข้อ ไม่ต่ำกว่า 0.60 พบว่า มีความสอดคล้องระหว่าง 0.60-1.00 ถือว่ามีความสอดคล้อง และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ 0.923 (ยุทธ ไกยวรรณ, 2545) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วย และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความต้องการจำเป็น การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้ผ่านการพิจารณาและการรับรอง โดยคณะกรรมการจริยธรรมการศึกษาวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี เลขที่รับรองโครงการ อว. 0622.7/006 เมื่อวันที่ 8 มกราคม 2567

ระยะที่ 2 สร้างยุทธศาสตร์การส่งเสริมการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าของผู้สูงอายุในเขตบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ร่างยุทธศาสตร์การส่งเสริมการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าของผู้สูงอายุในเขตบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยจะนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากระยะที่ 1 มาประกอบการร่างยุทธศาสตร์ แล้วนำไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้คำแนะนำและปรับปรุงยุทธศาสตร์ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น หลังจากนั้นก็นำยุทธศาสตร์ที่ได้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและยืนยันรูปแบบในขั้นตอนที่ 2 ใช้เวลาเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นเวลา 1 เดือน ในเดือนพฤษภาคม 2566

ขั้นตอนที่ 2 ยืนยันรูปแบบความร่วมมือเชิงบูรณาการในการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ นักพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ และนายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 จำนวน 30 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของยุทธศาสตร์การส่งเสริมการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าของผู้สูงอายุในเขตบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มีลักษณะเป็นแบบตอบสนองคู่ (Dual-response Format) มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี เชิญผู้เชี่ยวชาญ ในพื้นที่ทำวิจัย เพื่อขอความร่วมมือในการเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การประเมิน โดยใช้ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป จึงจะถือว่าผ่านการประเมิน (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ข้อค้นพบจากการวิจัยนำเสนอประเด็นที่สำคัญ 2 ประเด็น ดังนี้

1. ความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าของผู้สูงอายุในเขตบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 พบว่า

ผลการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศหญิงจำนวน 301 คน คิดเป็น ร้อยละ 75.25 มีอายุระหว่าง 60 - 69 ปีจำนวน 344 คน คิดเป็นร้อยละ 86.00 มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาจำนวน 359 คน ร้อยละ 89.75 มีสถานภาพสมรสจำนวน 232 คน ร้อยละ 58.00 มีการพักอาศัยอยู่กับคู่สมรสจำนวน 187 คน ร้อยละ 46.75 และมีการได้รับสวัสดิการจากรัฐเป็นเบี้ยผู้สูงอายุจำนวน 370 คน คิดเป็นร้อยละ 92.50 ความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าของผู้สูงอายุในเขตบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 โดยภาพรวม พบว่า ค่าเฉลี่ยสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็น มีค่า PNI_{modified} อยู่ระหว่าง 0.04 - 0.12 รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าของผู้สูงอายุในเขตบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ในภาพรวม

ข้อ	ด้าน	สภาพที่เป็นจริง (D)		สภาพที่ควรจะเป็น (I)		PNI _{modified}	ลำดับ ความสำคัญ
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1	ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม	4.10	0.87	4.31	0.77	0.05	2
2	ด้านสังคม	4.15	0.78	4.36	0.65	0.05	2
3	ด้านสุขภาพอนามัย	4.17	0.73	4.33	0.68	0.04	3
4	ด้านรายได้	2.73	1.23	3.05	1.35	0.12	1
5	ด้านความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง	4.05	0.74	4.26	0.69	0.05	2

จากตาราง พบว่า ผลการศึกษาพบว่า การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าของผู้สูงอายุในเขตบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 โดยภาพรวม พบว่า ค่าเฉลี่ยสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็น มีค่า PNI_{modified} อยู่ระหว่าง 0.04 - 0.12 เรียงลำดับความสำคัญ ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านรายได้ (PNI_{modified} = 0.12) ลำดับที่ 2 ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม (PNI_{modified} = 0.05) ด้านสังคม (PNI_{modified} = 0.05) ด้านความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง (PNI_{modified} = 0.05) และลำดับที่ 3 ด้านสุขภาพอนามัย (PNI_{modified} = 0.04)

2. ผลการสร้างยุทธศาสตร์การส่งเสริมการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าของผู้สูงอายุในเขตบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 พบว่า ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าของผู้สูงอายุในเขตบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ซึ่งประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ 1 เป้าประสงค์ และประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนา ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาผู้สูงอายุให้มีรายได้ที่เหมาะสม ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมพัฒนาให้ผู้สูงอายุรู้คุณค่าในตนเอง ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมพัฒนาให้ผู้สูงอายุมีสังคมน่าอยู่ ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาส่งเสริมพัฒนาที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่ดี ยุทธศาสตร์ที่ 5 ส่งเสริมพัฒนาให้ผู้สูงอายุพัฒนาสุขภาพอนามัยที่แข็งแรง และผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าของผู้สูงอายุในเขตบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 พบว่า ด้านความเหมาะสม และความเป็นไปได้ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายประเด็นทุกประเด็น พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.51 ขึ้นไป ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของยุทธศาสตร์การส่งเสริมการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าของผู้สูงอายุในเขตบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1

ที่	ยุทธศาสตร์ด้าน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	พัฒนาผู้สูงอายุให้มีรายได้ที่เหมาะสม	4.46	0.629	มาก	4.23	0.632	มาก
2	ส่งเสริมพัฒนาให้ผู้สูงอายุรู้คุณค่าในตนเอง	4.68	0.570	มากที่สุด	4.58	0.582	มากที่สุด
3	ส่งเสริมพัฒนาให้ผู้สูงอายุมีสังคมน้อย	4.53	0.700	มากที่สุด	4.45	0.696	มาก
4	พัฒนาส่งเสริมพัฒนาที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่ดี	4.61	0.677	มากที่สุด	4.44	0.732	มาก
5	ส่งเสริมพัฒนาให้ผู้สูงอายุพัฒนาสุขภาพอนามัยที่แข็งแรง	4.67	0.594	มากที่สุด	4.59	0.611	มากที่สุด
ภาพรวม		4.59	0.634	มากที่สุด	4.46	0.651	มาก

จากตาราง พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของยุทธศาสตร์การส่งเสริมการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าของผู้สูงอายุในเขตบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 โดยภาพรวม ด้านความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.634) ด้านความเหมาะสมระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.651) หากพิจารณาจากค่าเฉลี่ยสูงสุด พบว่า ด้านส่งเสริมพัฒนาให้ผู้สูงอายุรู้คุณค่าในตนเอง มีค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.582) และค่าเฉลี่ยความเป็นไปได้ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.582)

อภิปรายผล

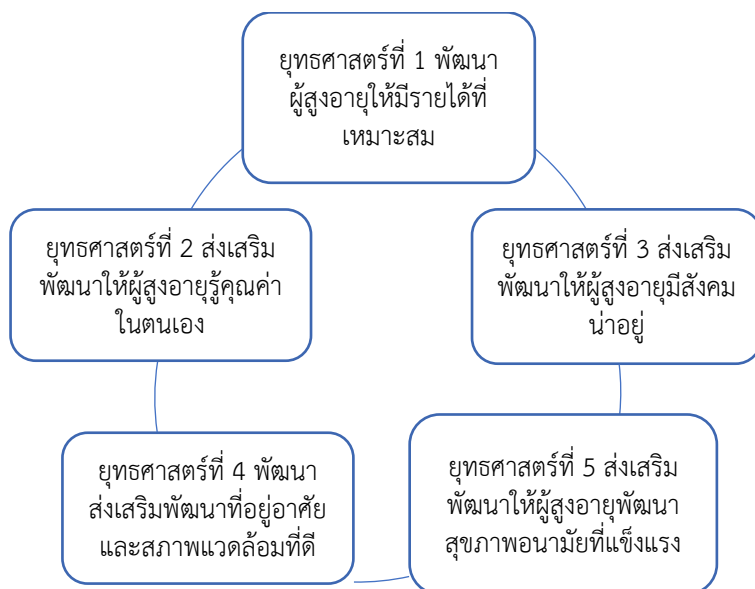
จากผลการวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์การส่งเสริมการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าของผู้สูงอายุในเขตบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มีข้อค้นพบที่น่าสนใจที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผล 2 ประเด็น ดังนี้

ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นการส่งเสริมการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าของผู้สูงอายุในเขตบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ลำดับที่ 1 ด้านรายได้ ลำดับที่ 2 ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ด้านสังคม ด้านความรู้สึกรู้ค่าในตนเอง และลำดับที่ 3 ด้านสุขภาพอนามัย ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าของผู้สูงอายุในเขตบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ทั้ง 5 ด้าน ไปกำหนดยุทธศาสตร์ลำดับต่อไปอนามัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุเทพ คำเมฆ ได้ศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุเชิงบูรณาการในพื้นที่กิ่งเมืองกิ่งชนบท กรณีศึกษาเทศบาลตำบลพลายชุมพล อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ผลการประเมินคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุพบว่า คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพกายและจิตใจ เศรษฐกิจ ความสัมพันธ์ทางสังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งคุณภาพชีวิตในแต่ละด้านอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด โดยมีแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเชิงพื้นที่ผ่านการขับเคลื่อนด้วยการนำข้อมูลเชิงตัวเลข สถานการณ์เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่กำหนดทิศทางการพัฒนาและช่วยเหลือผู้สูงอายุ ทั้งในระดับท้องถิ่นแบบบูรณาการซึ่งถือว่าเป็นกระบวนการใหม่ในการพัฒนาผู้สูงอายุ เพราะผู้สูงอายุเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาทั้งในระดับบุคคล ระดับครอบครัว และระดับชุมชน ดังนั้น จึงต้องมีบูรณาการการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุทั้งในระดับนโยบายของหน่วยงานภาครัฐตั้งแต่ระดับจังหวัดสู่ การปฏิบัติงานของหน่วยงานท้องถิ่นในระดับพื้นที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของหน่วยงานของการวางแผน การปฏิบัติงาน ระบบติดตามประเมินผล และแก้ไข

และพัฒนา ที่เชื่อมโยงกลไกการทำงาน ด้าน ผู้สูงอายุของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ที่เรียกว่า “เครือข่ายสหวิชาชีพชุมชนดูแลกลุ่มผู้สูงอายุเชิงพื้นที่” เน้นการทำงานเชิงรุกในการพัฒนาองค์ความรู้และความร่วมมือกันในการกำหนด “แผนชุมชนสำหรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุเชิงพื้นที่” ได้แก่ แผนระบบดูแลและจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ แผนกิจกรรม แผนการบริหารงานทั่วไป และแผนด้านแหล่งกองทุนและศูนย์พัฒนาผู้สูงอายุ และต้องการเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วม ร่วมในการเสนอปัญหา ความต้องการและการให้จัดลำดับความสำคัญของปัญหา บนฐาน “การใช้ประโยชน์ ระบบข้อมูลสารสนเทศของผู้สูงอายุเชิงพื้นที่ในเทศบาลตำบลหลายชุมพล” เพื่อเป้าหมายสุดท้าย คือ การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีให้ครบทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย จิตใจ สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ ตามคุณลักษณะปัญหาและ ความต้องการของผู้สูงอายุทุกกลุ่มได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพมากขึ้น (สุเทพ คำเมฆ, 2564) และสอดคล้องกับ ศุภิสรา ขาวเงิน ทำการศึกษาการพัฒนากระบวนการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าชนะ อำเภوتاชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการศึกษาพบว่า 1) ความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการดำเนินงานเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลท่าชนะ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านสวัสดิการสังคม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการส่งเสริมอาชีพ ด้านนันทนาการ ด้านสาธารณสุข ด้านการศึกษา ด้านการปรับปรุงชุมชนแออัด และด้านการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยตามลำดับ 2) กระบวนการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุโดยองค์การบริหาร ส่วนตำบลท่าชนะ ควรยึดรูปแบบดำเนินงานตามมาตรฐานการจัดทาดบริการสาธารณะที่เชื่อมโยงกับกลไกการพัฒนา คุณภาพชีวิตในทุกขั้นตอนของการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่ด้านการกำหนดนโยบายและแผน ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ด้านการปฏิบัติงานและด้านบุคคล 3) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการเตรียมความพร้อม สำหรับเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลท่าชนะ อำเภوتاชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ควรมุ่งเน้น เป้าหมายของผลิิตภาพการดำเนินงานผ่านรูปแบบที่หลากหลาย โดยผู้บริหารต้องตระหนักถึงความสำคัญในการจัดเตรียม ทรัพยากรที่ได้มาตรฐานและมีจำนวนเพียงพอต่อการสนับสนุนภารกิจอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งจัดโครงการอบรมเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถแก่บุคลากรที่รับผิดชอบดำเนินงานตามภารกิจอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนจัดสรรงบประมาณที่ เหมาะสมตามความต้องการและจำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในทุกมิติ ที่เป็นเช่นนั้นเนื่องจากการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าของผู้สูงอายุจำเป็นต้องส่งเสริมทั้ง 5 ด้านไปพร้อมกันเพื่อให้เกิดความสมดุล ทั้งทางสุขภาพกาย สุขภาพจิต รวมถึงสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จึงจะทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกมีคุณค่ามีชีวิตอยู่อย่างสมศักดิ์ศรี (ศุภิสรา ขาวเงิน, 2565)

2. ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าของผู้สูงอายุในเขตบริการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ยุทธศาสตร์การพัฒนา จำนวน 5 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาผู้สูงอายุให้มีรายได้ที่เหมาะสม ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมพัฒนาให้ผู้สูงอายุรู้คุณค่าในตนเอง ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมพัฒนาให้ผู้สูงอายุมีสังคมน่าอยู่ ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาส่งเสริมพัฒนาที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่ดี ยุทธศาสตร์ที่ 5 ส่งเสริมพัฒนาให้ผู้สูงอายุพัฒนาสุขภาพอนามัยที่แข็งแรง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัชฎาภรณ์ ไชยสัตย์ วิจัยเรื่อง การพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 พบว่า แนวทางการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสุขภาพ ประกอบด้วย การดูแลสุขภาพด้วยกิจกรรมการผ่อนคลาย การพักผ่อน การออกกำลังกาย การรับประทานอาหารตามหลักโภชนาการ และการตรวจสุขภาพประจำปี 2) ด้านการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย การเข้าไปเป็นสมาชิกกลุ่ม ชมรม การเป็นจิตอาสาและ 3) ด้านความมั่นคง ประกอบด้วยความมั่นคงในชีวิตด้านเศรษฐกิจด้านครอบครัวและด้านและทรัพย์สิน (ชัชฎาภรณ์ ไชยสัตย์, 2565)

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าของผู้สูงอายุในเขตบริการ
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าของผู้สูงอายุในเขตบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 สรุปได้ ดังนี้ 1) ความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าของผู้สูงอายุในเขตบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นยุทธศาสตร์การส่งเสริมการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าของผู้สูงอายุในเขตบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 โดยภาพรวม พบว่า ค่าเฉลี่ยสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็น มีค่า PNI modified อยู่ระหว่าง 0.04-0.12 เรียงลำดับความสำคัญ ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านรายได้ ลำดับที่ 2 ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม, ด้านสังคม, ด้านความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง และลำดับที่ 3 ด้านสุขภาพอนามัยผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าของผู้สูงอายุในเขตบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ทั้ง 5 ด้าน ไปกำหนดยุทธศาสตร์ 2) ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าของผู้สูงอายุในเขตบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ประกอบไปด้วย 5 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาผู้สูงอายุให้มีรายได้ที่เหมาะสม ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมพัฒนาให้ผู้สูงอายุรู้คุณค่าในตนเอง ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมพัฒนาให้ผู้สูงอายุมีสังคมน่าอยู่ ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาส่งเสริมพัฒนาที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่ดี ยุทธศาสตร์ที่ 5 ส่งเสริมพัฒนาให้ผู้สูงอายุพัฒนาสุขภาพอนามัยที่แข็งแรงจากการวิจัยมีข้อเสนอแนะ 1) ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ 1.1) ผลการวิจัยความต้องการจำเป็นยุทธศาสตร์การส่งเสริมการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าของผู้สูงอายุในเขตบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 โดยภาพรวม เรียงลำดับความสำคัญ ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านรายได้ ลำดับที่ 2 ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ด้านสังคม ด้านความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง และลำดับที่ 3 ด้านสุขภาพอนามัย เสนอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ให้ความสำคัญในการให้การส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้รับ

การพัฒนาทั้ง 5 ด้านเพื่อสามารถดำรงอยู่ในสังคมได้ด้วยตนเองอย่างมีคุณค่า 1.2) ผลการกำหนดยุทธศาสตร์ได้ 5 ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าของผู้สูงอายุในเขตบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ยุทธศาสตร์การพัฒนา จำนวน 5 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาผู้สูงอายุให้มีรายได้ที่เหมาะสม ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมพัฒนาให้ผู้สูงอายุรู้คุณค่าในตนเอง ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมพัฒนาให้ผู้สูงอายุมีสังคมน้อย ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาส่งเสริมพัฒนาที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่ดี ยุทธศาสตร์ที่ 5 ส่งเสริมพัฒนาให้ผู้สูงอายุพัฒนาสุขภาพอนามัยที่แข็งแรง เสนอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการส่งเสริมการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าแก่ผู้สูงอายุ 2) ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป 2.1) ควรวิจัยเรื่องรูปแบบการส่งเสริมการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าของผู้สูงอายุด้านรายได้ 2.2) ควรวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์การส่งเสริมการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าของผู้สูงอายุ 3) ควรวิจัยเรื่องส่งเสริมพัฒนาให้ผู้สูงอายุมีสังคมน้อยของผู้สูงอายุ

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต. (2561). รายงานประจำปีกรมสุขภาพจิต. เรียกใช้เมื่อ 20 สิงหาคม 2566 จาก <https://www.dmh-elibrary.org/items/show/188>
- ชัชฎาภรณ์ ไชยสัตย์. (2565). การพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์, 5(2), 623-638.
- ชัชวาล วงศ์สารี. (2564). ประสบการณ์การบริหารการพยาบาลของฝ่ายการพยาบาลยุคพยาบาลเจนเอเรชั่นแซด ในโรงพยาบาลเอกชน ประเทศไทย. วารสารสุขภาพกับการจัดการสุขภาพ, 9(1), 59-72.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. (2564). รายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุ. เรียกใช้เมื่อ 20 สิงหาคม 2566 จาก <https://thaitgri.org/?cat=8>.
- ยุทธ ไกยวรรณ. (2545). พื้นฐานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ศุภิสรา ขาวเงิน. (2565). การพัฒนากระบวนการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลท่าชนะ อำเภوتاชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี. ใน วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- สถาบันวิจัยประชากรและสังคม. (2562). ครอบครัวไทย สะท้อนอะไรในสังคม. เรียกใช้เมื่อ 20 สิงหาคม 2566 จาก https://ipsr.mahidol.ac.th/post_research/ประชากรและสังคม-2562/.
- สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. (2560). ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ด้านสาธารณสุข. เรียกใช้เมื่อ 20 สิงหาคม 2566 จาก https://stopcorruption.moph.go.th/index.php/main/p_detail/page/60.
- สำเริง จันทสุวรรณ. (2541). สถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์. ใน เอกสารประกอบการสอนภาควิชาสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุเทพ คำเมฆ. (2564). การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุเชิงบูรณาการในพื้นที่กิ่งเมืองกิ่งชนบท กรณีศึกษาเทศบาลตำบลพลาชุมพล อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก. วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง, 10(1), 74-88.
- Yamane, T. (1973). Statistics: an introductory analysis. New York: Harper & Row.